

ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Історично склалося так, що впродовж світового розвитку створювалися нові держави і перші їх різновиди. Виникла потреба у формуванні поняття, яке б змогло достатньо чітко пояснювало характеристики тої чи іншої держави. Таким поняттям стало «форма держави», впродовж віків його суть змінювалася, адже на це впливали тодішні фактори. На сьогодні ми номінуємо форму держави як комплексну характеристику правової держави з точки зору її форми державного правління, державно-територіального устрою та державно-правового режиму. Ці три елементи виступають єдиним цілим і фактично утворюють сутність правової держави.

На цьому етапі саме поняття влади та державного апарату є найбільш актуальним, адже під формою правління ми розуміємо організацію верховної державної влади, особливо вищих і центральних її органів, що є неабияк важлива для будь-якої держави.

Наразі, вдосконалення форми державного правління є однією з головних проблем для громадян певної держави, зокрема і України. Якісний та дієвий апарат правління є запорукою правового порядку у країні. Відповідно до статті 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України та статті 102. Президент України є главою держави і виступає від її імені. Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина [1]. З цього випливає, що Україна користується парламентсько-президентською формою правління, де Президент здійснює виконавчу владу.

Запорукою успішної змішаної форми правління є злагоджена робота усіх політичних апаратів та налагоджений механізм політичного компромісу. На жаль, в Україні цей чинник працює не достатньо ефективно через низку внутрішньополітичних проблем. Зміна мажоритарної виборчої системи на пропорційну за закритими списками в єдиному багатомандатному окрузі при слабкості інших партій спричинила експансію тіньового капіталу у владу та призвела до максимальної ролі лідера фракції та знецінення простого депутатського складу.

Як зазначає С. К. Бостон одним із політичних недоліків президентської форми державного правління є той, що зумовлений способом легітимації інститутів державної влади, які є її структурними елементами. З трьох способів легітимації державної влади – традиційного (монархічного), харизматичного та раціонально-правового (М. Вебер), президентській формі правління притаманний здебільшого харизматичний спосіб, на основі котрого легітимізується виконавча влада в особі президента. Його політичним наслідком є те, що у бік президента, який володіє найбільш сильною з усіх гілок влади – виконавчою, спрямований рух селекції політичних еліт в країні [2].

Таким чином в Україні склався принцип «сильного президента та слабого парламенту», що є руйнівним для парламентсько-президентської форми правління. Крім цього можна зазначити низку проблем які перешкоджають ефективній роботі парламентсько-президентській формі правління в Україні:

- неефективність апарату влади;
- низький рівень правової свідомості політичної еліти та громадян;
- некомпетентність та недостатній досвід владного бомонду;
- недотримання принципів верховенства права та законів;

¹ Науковий керівник: Онищук І.І.

- відсутність авторитету політичної верхівки в населенні;
- порушення демократичних засад.

Для усунення цих проблем, які спричиняють малоефективність форми правління та для її подальшого удосконалення потрібно вжити певних заходів:

- змінити виборче законодавство, змусивши парламент дотримуватись європейських засад парламентаризму;
- підвищити рівень правової свідомості громадян шляхом право-виховної роботи: правової освіти, правової агітації, правової пропаганди та юридичної практики;
- підвищити вимоги до формування коаліційної більшості та допустити до нього представників малого та середнього бізнесу;
- вдосконалити чинне законодавство й усунути його суперечливості;
- зберегти демократичні засади.

Розробити і втілити в практику ефективний механізм контролю з боку громадянського суспільства за діяльністю владних структур держави, для чого створити на найвищому державному рівні своєрідний Національний Комітет громадянського контролю за діяльністю вищої і центральної влади. До його діяльності залучити на добровільних засадах екс-президентів, екс-міністрів інших колишніх досвідчених державних посадовців – активних членів громадянського суспільства [3].

Звичайно, що удосконалення форми державного правління потребує неабияких зусиль, часу та належного ставлення не лише політичної верхівки, а й участі громадян.

Отже, основними чинниками, які гарантують ефективність та досконалість парламентсько-президентської форми правління, що діє в Україні є злагодженість механізму правління, рівноправ'я президентських та парламентських сил, дотримання принципів верховенства права та законів, забезпечення демократичних засад та достатня кваліфікованість народних депутатів. Враховуючи, ці чинники можна досягти довершеного правління та злагодженості в політичному, суспільному, економічному та культурному житті держави.

Список використаних джерел

1. Конституція України // ВВР. 1996. № 30. Ст. 6, 102.
2. Бостон С. К. Форма правління незалежної української держави: етапи розвитку, проблеми, перспективи. *Форум права*. 2011. № 2. С. 103-110.
3. Ганьба Б. П. Проблеми і перспективи вдосконалення форми державного правління сучасної України. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1_2011/04.pdf

Здобувач кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ

Головко Аліна Леонідівна¹

ЕКОЛОГІЗМ ЯК СВІТОГЛЯДНО-ІДЕОЛОГІЧНЕ ПІДґРУНТЯ ОСМИСЛЕННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Антропогенний тиск, що повсякчас зростає, все більш помітно впливає на систему міжнародних відносин, долю всього людства, що і надає екологічним проблемам властивості невідкладних і першочергових. Глобальний характер взаємодії суспільства та природи, людини і сфери її проживання призводить до того, що в їхньому розв'язанні зіштовхуються інтереси різних суспільних груп, соціальних інститутів, окремих країн, регіонів, економічних систем. Вони стають об'єктом політичної боротьби, зіткнення різних світоглядних позицій. Екологія, що первинно виникла як конкретна наука про взаємодію організмів рослинного і тваринного світу з

¹ Науковий керівник: Білозьоров Є.В.